

MOSTY

Wydaje Haszomer Hacair w Polsce Wychodzą trzy razy w tygodniu
we wtorki, czwartki i soboty

Rok III

Łódź, czwartek, 22 kwietnia 1948 r.

Nr 47 (169)

Delegacja żydowska u min. Modzelewskiego

WARSZAWA. — Minister spraw zagranicznych — Zygmunt Modzelewski przyjął przedstawicieli społeczeństw żydowskich z 20 krajów, którzy przybyli do Warszawy na uroczystości, związane z piątą rocznicą powstania w getcie warszawskim oraz odsłonięciem pomnika Bohaterów Getta. Delegacji towarzyszył przewodniczący Centralnego Komitetu Żydów w Polsce dr Adolf Berman. W skład delegacji wchodziły między innymi przedstawiciel Światowego Kongresu Żydowskiego — Easterman, przedstawiciel delegacji palestyńskiej — dr Sneh, przedstawiciel delegacji francuskiej — red. Rayski i inni.

NA FALI DNIA Po uroczystościach warszawskich

W pięć lat po wybuchu powstania w getcie zebrał się przedstawicielstwo całego żydostwa światowego w Warszawie, by uczcić pamięć tych bojowników którzy w dniach najbar dziej ponurych dla żydostwa chwycili za broń, nie w obronie własnego życia, lecz w imię honoru i przyszłości całego narodu. Uroczystości warszawskie były nie tylko należnym hołdem dla bohaterów obrońców getta, ale stanowiły równocześnie potężną manifestację uczuć narodowych, zadokumentowały niezłomność Żydów będących krocząc nieugięte po tej drodze, którą wyznaczali w najcięższym w naszej historii okresie, przywódcy powstania z Mordchajem Anielewiczem na czele.

Z przeszło 20-tu krajów zebrały się delegacje żydowskie, od Chin poprzez Palestynę, kraje europejskie do Ameryki — lecz przema wiały one wszystkie jednym językiem, wyrażały to samo zrozumienie konieczności jedności całego narodu żydowskiego, umocnienia w nim sił progresywnych i skupienia całego narodu wokół nowej wielkiej walki, jaką prowadzi obecnie jiszuw palestyński, a z nim całe żydostwo światowe: o samodzielność narodową i państwową. Ta jedność narodowa i ślubowanie kontynuacji szczytnych hasel narodowych i społecznych bohaterów getta warszawskiego była najdoskonalszym wyrazem hołdu dla ich pamięci i walki. Jakże dumni byłiby przywódcy i bojownicy getta, gdyby im dane było ujrzeć bohaterską walkę Hagany, gdyby mogli stwierdzić, że ich walka znalazła godnych kontynuatorów. Byłoby to również niewątpliwie dla nich dowodem, iż zorganizowane przez nich powstanie w getcie, mimo z góry przesądzonej klęski było faktycznie w dziejach narodu naszego wielkim zwycięstwem.

Uroczystości warszawskie stały się równocześnie manifestacją przyjaźni polsko-żydowskiej. Udział w uroczystościach najwyższych dostojników państwowych z premierem Cyrankiewiczem na czele był wyrazem idei, o której walczyła Żydowska Organizacja Bojowa: „Za naszą i Waszą wolność”.

W tragicznej dla narodu żydowskiego chwili nastąpiło odsłonięcie pomnika dla tych, którzy wzniesli wysoko sztandar narodu i postępu w dniach, gdy koszar hitlerowski najbardziej zaciążył nad Europą. Inną jest jednak sytuacja nasza. Nie jesteśmy dzisiaj bowiem bezbronni. Jiszuw palestyński nie da się zamknąć w getcie, jak tego pragną anglosascy kontynuatorzy faszyzmu. Hagana walczy dziś nie o godną śmierć, lecz o lepszą, niezależną przyszłość narodu żydowskiego. Aczkolwiek ciężka jest sytuacja walczącego jiszuwu, to jednak z dumą możemy stwierdzić, że w kilkumiesięcznych walkach nie pozwolił wrogom odebrać ani jednego punktu żydowskiego, nie poddał się panice i dywersji rozsiewanej przez władze brytyjską. Ta walka jiszuwu, w której historia żydowska wzbogaciła się o nowe, piękne karty heroizmu i patriotyzmu jest dowodem, że nie próżny był wysiłek powstańców getta warszawskiego. Mimo wrogich napaści reakcyjnych band arabskich, mimo intryg imperialistycznych podżegaczy wojennych jiszuw palestyński, a wraz z nim naród żydowski osiągnął cel, który przyświecał bohaterom getta: pełną narodową samodzielność.

Nie jesteśmy też dziś odizolowani i osamotnieni w naszej walce, jak powstańcy getta warszawskiego. To o czym pisali i o czym marzyli Josef Kaplan, Mordchaj Anielewicz, Szmuel Brestaw i wielu innych — uznanie naszego dzieła narodowo-wyzwoleńczego przez Związek Radziecki, usunięcie niezrozumienia między naszymi dążeniami a wielkim obozem postępu — stało się dziś faktem. Dziś, w pięć lat po powstaniu w getcie warszawskim jedynie Związek Radziecki, a wraz z nim państwa ludowej demokracji są prawdziwymi i wiernymi obrońcami naszych praw i dążeń narodowych.

Na gruzach getta warszawskiego stanął wspaniały pomnik bohaterstwa bojowników getta warszawskiego. W pracy codziennej i walce o zwycięstwo nad odradzającymi się siłami faszyzmu, przeciw podżegaczom do nowej wojny, w walce o całkowitą samodzielność narodu — zbudujemy nowy pomnik dla naszych bohaterów.

M. W.

Alternatywny plan USA na wypadek niepowodzenia projektu powiernictwa

LAKE SUCCESS. — Delegacja USA na Generalnym Zgromadzeniu ONZ w sprawie Palestyny rozesłała szeregowi delegacji pół oficjalny plan dla Palestyny, będący alternatywą na wypadek niepowodzenia planu powiernictwa. Nowa propozycja przewiduje, że „odpowiedzialność” za rozwiązanie problemu Palestyny przejmą USA, Wielka Brytania i Francja. Plan USA opiera się na fakcie, że trzy wymienione państwa wraz z Japonią i Włochami były sygnatariuszami traktatu z Turcją po pierwszej wojnie światowej, który stał się podstawą brytyjskiego mandatu w Palestynie z ramienia Ligi Narodów. Eliminuje on Japonię i Włochy jako agresorów w ostatniej wojnie i jest jeszcze jednym wariantem planów anglo-saskich utrzymania panowania nad Palestyną wyłącznie w rękach Zachodu i poza ONZ.

NOWY JORK. — Delegacja amerykańska złożyła w ONZ projekt powiernictwa nad Palestyną. Projekt przewiduje, że władze administracyjne w Palestynie sprawuje ONZ za pośrednictwem Rady Powierniczej.

Władza wykonawcza spoczywa w rękach Gubernatora Generalnego oraz gabinetu. Projekt przewiduje poza tym istnienie dwuzobowej instytucji ustawodawczej oraz niezależnego sądownictwa.

Gubernator Generalny jest wyposażony w bardzo szeroki zakres władzy. Mianowany on jest na trzy lata. Ustala corocznie kwotę imigracyjną Żydów do Palestyny i ma prawo, o ile miejscowe siły policyjne okażą się za słabe, wezwać pewne, — nie wymienione jeszcze w projekcie — rządy do dostarczenia pomocy wojskowej.

Gubernator jest uprawniony do opracowania planu obrotu ziemią: sprzedaży, zakupu, dzierżawy, użytkowania gruntów bez żadnych ograniczeń ze względów rasowych, narodowościowych lub wyznaniowych. Projekt amerykański wymaga od Gubernatora wyznaczenia komisji, złożonej z bezstronnych rzeczoznawców, której członkami nie mogą być ani Arabowie, ani Żydzi, dla opracowania wytycznych, na których będzie się opierał system podziału ziemi w Palestynie.

Inne postanowienia projektu, dotyczące spraw obywatelskich, administracji i finansów oraz statutu miejsc świętych, nie różnią się zasadniczo od postanowień planu podziału Palestyny, uchwalonego już przez ONZ.

Projekt amerykański przewiduje poza tym, że po okresie 3-letnim przeprowadzony będzie w Palestynie pod kontrolą ONZ plebiscyt, w którym Arabowie i Żydzi wypowiedzą się co do dalszych losów Palestyny.

NOWY JORK. — We wtorek rozpoczęła się w komisji politycznej ONZ dyskusja nad sprawą palestyńską. Jako pierwszy wystąpił delegat Stanów Zjednoczonych — Austin, który oświadczył, że rząd amerykański podjął rozmowy z rządami innych państw w sprawie wspólnej odpowiedzialności za bezpieczeństwo w Palestynie w okresie powiernictwa. Rozmowy te nie doprowadziły jednakże do wyniku. Austin dodał, że USA gotowe są wziąć na siebie obowiązek wysłania do Palestyny sił zbrojnych na okres zawieszenia broni i przejściowego powiernictwa, jeśli to samo uczynią również i inne państwa, upoważnione do tego przez Generalne Zgromadzenie.

Delegat amerykański zakomunikował, że rząd jego gotów jest uczestniczyć w wykonywaniu powiernictwa jedynie w wypadku jeżeli pewne ciężary przejmą na siebie również inni członkowie ONZ.

Austin starał się usprawiedliwić zmianę stanowiska amerykańskiego w sprawie przyszłości Palestyny, stwierdzając, że nowe propozycje USA podyktowane były jedynie chęcią zaoszczędzenia jeszcze większego rozlewu krwi po 15 maja, po złożeniu mandatu przez Wielką Brytanię.

NOWY JORK. — Główną przyczyną, dla której nie można wprowadzić w życie decyzji ONZ o podziale Palestyny, jest — zdaniem Austina — opór arabski. Mówca przyznał, że udzielanie Arabom pomocy z zewnątrz stanowi pogwałcenie karty ONZ.

Austin oświadczył, że amerykańska propozycja w sprawie przejściowego powiernictwa nad Palestyną nie zmierza do zastąpienia tym powiernictwem planu podziału tego kraju, lub jakiegokolwiek innego rozwiązania problemu, przyjętego zgodnie przez Żydów i Arabów. Zawieszenie broni i powiernictwo mają na celu zapewnienie spokoju wojskowego i politycznego oraz umożliwienie dalszych rokowań w sprawie definitywnego rozwiązania zagadnienia przyszłości Palestyny. Austin starał się przekonać komisję, że powiernictwo nie uszczupla uprawnień względnie pozycji obu stron w Palestynie, a jedynie przesuwa termin ostatecznego rozstrzygnięcia sporu żydowsko-arabskiego.

Groźba inwazji arabskiej po 15-mym maja

RZYM. — Według doniesień Agencji Reutera z Jerozolimy przedstawiciel Agencji Żydowskiej oświadczył, że oczekuje się inwazji arabskiej w Palestynie na wielką skalę bezpośrednio po zakończeniu brytyjskiego mandatu w dniu 15 maja.

Według radia armii arabskiej w Palestynie główna kwatery oddziałów arabskich w Samarii, skąd dowództwo arabskie kieruje operacjami w Palestynie została zaatakowana przez 3 samoloty żydowskie.

Administracja brytyjska w Palestynie wydała zarządzenie, czyniące z 200 km. linii kolejowej między Gazą a Haifą, „zamknięty teren wojskowy”, na który mają prawo wstępu jedynie członkowie policji, wojska brytyjskiego i kolejarze administracji brytyjskiej. Agencja Reutera twierdzi, że zarządzenie wydane w celu ułatwienia ewakuacji wojsk brytyjskich i przedstawicieli administracji z Palestyny.

Amerykański plan oznacza stałą zależność narodu żydowskiego

NOWY JORK. — W kołach żydowskich Nowego Jorku podkreślają, że w projekcie amerykańskim warunki plebiscytu, który ma za 3 lata zdecydować o losach Palestyny, — nie zostały ściśle sprecyzowane. Nie wiadomo, czy w rezultacie plebiscytu większość arabska nie zdoła przeformować koncepcji arabskiego państwa w całej Palestynie. Wówczas ludność żydowska byłaby dalej, niż kiedykolwiek od możliwości utworzenia własnej Siedziby Narodowej. Podkreśla się poza tym, że jeżeli chodzi o imigrację Żydów do Palestyny, decyzja należy całkowicie i wyłącznie do Gubernatora, który mógłby, tak jak czyniły to dotych-

czas władze brytyjskie ustalić zbyt niskie kwoty imigracyjne.

RZĄD BRYTYJSKI OSTRZEGA ANGLIKÓW PALESTYŃSKICH

JEROZOLIMA. — Rząd brytyjski wezwał obywateli brytyjskich do jak najrychlejszego opuszczenia Palestyny oświadczając, że nie będzie ponosił odpowiedzialności za ich bezpieczeństwo po wygaśnięciu mandatu w dniu 15 maja. Obywatele brytyjscy, którzy pozostaną jednak w Palestynie uczynią to na własne ryzyko.

Wielkie uroczystości w Warszawie w 5-tą rocznicę powstania w getcie

WARSZAWA (obsł. wł.) Już w sobotę, 17 bm. przybyli do Warszawy liczne delegacje żydowskich organizacji i partii z całej Polski, celem wzięcia udziału w uroczystościach 5-tej rocznicy powstania w getcie Warszawy. Poprzednio przybyli do Polski delegacje żydostwa światowego z 22-u krajów.

W pierwszym dniu uroczystości t. j. dnia 18 bm. odbyło się uroczyste otwarcie Muzeum przy ul. Tłomackie (o czym obszernie piszemy na innym miejscu). W godzinach popołudniowych odbyła się wielka akademія w Romie, która przeciągnęła się do późnego wieczora. W akademii wzięli udział członkowie Rządu R.P. z ob. Premierem Cyrankiewiczem na czele.

Dnia 19-go, w rocznicę bohaterskiego powstania uformował się imponujący pochód, który ruszył w kierunku pomnika. Odsłonięcia pomnika dokonał imieniem Rządu ob. min. Skrzyszewski.

Szczegółowy przebieg wszystkich uroczystości podamy w najbliższym numerze „Mostów”.

Zakończenie Sesji Komitetu Wykonawczego Organizacji Syjonistycznej

Podajemy dalszy ciąg sesji Wielkiego Komitetu Wykonawczego.

TEL-AWIW (obsł. wł.). Po ogólnej dyskusji rozpoczęły się obrady komisji, wyłonionych przez Wielki Komitet. Po dwudniowych, gorących debatach, komisji politycznej 14 głosami (Ogólni Syjoniści, Mizrahi i rewizjoniści) przeciwko 12 (Mapai, Zjednoczona Partia Robotnicza i Alija Chadasza) wypowiedziała się za porozumieniem z Irgunem Zwał Leumi. Komisja uchwaliła również utworzenie Politycznego Komitetu Doradczego, w którym będą reprezentowane wszystkie partie, dla pomocy Egzekutywie podczas obecnej nadzwyczajnej sesji ONZ.

Ostatnie posiedzenie Wielkiego Komitetu Wykonawczego rozpoczęło się 11 kwietnia w godzinach przedpołudniowych. Przewodniczył J. Szprincak.

Jako pierwszy wystąpił Bernard Gering, który zaproponował natychmiast zwołanie Kongresu Światowego żydostwa, celem omówienia spraw palestyńskich i zmobilizowania całego żydostwa światowego dla pomocy walczącej Palestynie.

A. Harfeld zwrócił się z gorącym apelem do żydostwa światowego, by zdało sobie sprawę z powagi sytuacji i okazało się godnym wielkiego poświęcenia Żydów palestyńskich w ich walce o wolność i ocalenie.

Przewodniczący komisji politycznej przedstawił powzięte przez nią rezolucje:

„Wielki Komitet Wykonawczy z ubolewaniem i zdziwieniem dowiedział się o stanowisku, zajęтым przez delegację Stanów Zjednoczonych w Radzie Bezpieczeństwa wobec decyzji ONZ w sprawie Palestyny.

1) Naród żydowski i jiszuw palestyński będą sprzeciwiały się każdej propozycji, zmierzającej do udaremnienia lub odwołania utworzenia państwa żydowskiego w Palestynie.

2) Odrzucamy kategorycznie wszelki plan ustanowienia powiernictwa nad Palestyną, nawet na krótki okres czasu. Powiernictwo nieuchronnie pociągnie za sobą anulowanie żydowskich praw do niezawisłości narodowej i podporządkuje Palestynę obcemu reżimowi militarnemu.

3) Rozprzeżenie władzy mandatowej i jej niezdolność do dalszego administrowania krajem stwarzają konieczność niezwłocznego uznania Żydowskiej Rady Państwowej przez Komisję Pieczęci, by przekazać jej władzę w myśl zaleceń ONZ.

4) Po wygaśnięciu mandatu — nie później, jak 16 maja — rozpocznie swą działalność Tymczasowy Rząd Żydowski współpracując z przedstawicielami ONZ w Palestynie. Tymczasem uczynimy wszystko, co leżeć będzie w naszej mocy, by zmniejszyć chaos stworzony przez obecny rząd i utrzymać w miarę możliwości instytucje użyteczności publicznej.

5) Naród żydowski wyciąga rękę do zgody z narodem arabskim. Państwo żydowskie chętnie będzie współpracowało z sąsiednimi państwami arabskimi, zawierając z nimi trwałe umowy, celem wzmocnienia pokoju światowego i rozwoju wszystkich krajów Bliskiego Wschodu.

Następnie Z. Rubaszow odczytał rezolucje polityczne, poprzedzone deklaracją niepodległości żydowskiej. Rezolucje te zostały przyjęte 43 głosami. Rezolucje polityczne Zjednoczonej Partii Robotniczej otrzymały 10 głosów.

A. Kacnelson opisał sytuację w Jerozolimie, która — mimo 12-dniowego oblężenia i stałego ostrzelania dzielnic zachodnich z moździerzy — dzielnie się broni.

Ben Gurion stwierdził, że Hagana uczyni wszystko, by obronić ludność żydowską Jerozolimy. Po raz pierwszy od czasów starożytnych wojska żydowskie zdobyły wzgórze, okalające miasto.

Następnie dr Goldstein wniósł rezolucję w sprawie Jerozolimy. Rezolucja, której tekst podajemy na innym miejscu, została przyjęta jednogłośnie.

11 kwietnia po południu na posiedzeniu — pod przewodnictwem dra I. Hirscha — Wielki Komitet Wykonawczy powziął uchwałę rozpisania wśród Żydów palestyńskich pożyczki w wysokości 5 milionów funtów, oraz upoważnił Egzekutywę Agencji, by rozpatrzyła możliwość rozpisania podobnej pożyczki wśród Żydów w diasporze. Zostały również powzięte rezolucje, zobowiązujące każdego syjonistę i organizację syjonistyczną w całym świecie do mobilizacji wszystkich sił dla niesienia pomocy ekonomicznej jiszuwowi palestyńskiemu przez: 1) zdobycie jak największych funduszy dla obrony i odbudowy; 2) szybkie dostarczenie ekwipunku i materiałów dla obrony i odbudowy; 3) poparcie masowej imigracji wszelkimi drogami, odpowiadającej potrzebom bezdomnych mas żydowskich w diasporze i wymogom chwili;

4) nieustanną pracę w kierunku powiększenia naszego stanu posiadania ziemi i realizacji planów osiedleńczych; 5) rozwój przemysłu i oddanie go do dyspozycji służby narodowej.

Inne rezolucje przewidują dostosowanie gospodarki palestyńskiej do potrzeb wojennych, pełną mobilizację siły ludzkiej jiszuwu, oraz ścisłą kontrolę nad cenami i rozdziałem importowanych towarów.

Następnie Wielki Komitet Wykonawczy przyjął propozycje komisji politycznej w sprawie stworzenia Politycznego Komitetu Doradczego na czas trwania nadzwyczajnej sesji sesji ONZ. Uchwalono również specjalną rezolucję w sprawie internowanych w Kennil stwierdzającą, że mandatariusz nie ma prawa deportować Żydów palestyńskich z ich ojczyzny i domagającą się ich powrotu do kraju.

Posiedzenie przeciągnęło się do późnej nocy gdyż rozwinęła się ożywiona, a miejscami burzliwa dyskusja nad sprawą porozumienia z Irgunem. Za ratyfikacją padło 39 głosów, przeciwko — 32. Po głosowaniu przedstawiciele Zjednoczonej Partii Robotniczej i Mapai złożyli oświadczenie, motywujące ich negatywne stanowisko co do porozumienia z Irgunem.

WIELKI KOMITET WYKONAWCZY UCHWAŁA USTANOWIENIE ŻYDOWSKIEJ RADY PAŃSTWOWEJ I RZĄDU TYMCZASOWEGO

JEROZOLIMA (obsł. wł.). W poniedziałek 12 kwietnia po południu odbyło się ostatnie posiedzenie Wielkiego Komitetu Wykonawczego w nieobecności delegatów amerykańskich, którzy — w związku z

Rezolucja w sprawie Jerozolimy

JEROZOLIMA (obsł. wł.). „Wielki Komitet Wykonawczy, reprezentujący ruch syjonistyczny w całym świecie, zwraca uwagę całego świata i przedstawicieli wszystkich religii na sytuację w Jerozolimie, znajdującą się obecnie pod ogniem artyleryjskim.

Arabowie rozpoczęli oblężenie Jerozolimy od spalania i obrabowania centrum handlowego miasta. Działło się to na oczach rządu, który oświadczył, że bierze na siebie wyłączną odpowiedzialność za porządek i bezpieczeństwo w kraju. Oblężenie Jerozolimy trwa już od miesięcy, a rząd i władze wojskowe nie interweniują. Arabowie oblegają żydowskie dzielnice Starego Miasta, a obecnie ogniem artyleryjskim usiłują zburzyć inne dzielnice żydowskie.

W świętej stolicy świata — w stolicy Palestyny — przez szereg tygodni Żydzi nie mieli dostępu do swych świętych miejsc, nie mogli wywozić swych chorych do szpitala, ani grzebać martwych na tradycyjnym cmentarzu. Ulice miasta znajdują się stale pod ostrzałem strzel-

otwarcem sesji ONZ — jeszcze nocą udali się do Stanów Zjednoczonych.

Obrady toczyły się nad rezolucjami wniesionymi przez komisję organizacyjną. Większością głosów przyjęto rezolucję o utworzeniu Tymczasowej Rady Państwowej, która brzmiała:

„Wielki Komitet Wykonawczy — zgodnie z uchwałą Egzekutywy Agencji Żydowskiej i Waad Leumi — proklamuje utworzenie Tymczasowej Rady Państwowej, złożonej z wybranych przedstawicieli światowego ruchu syjonistycznego i jiszuwu palestyńskiego — Egzekutywy Agencji Żydowskiej i Waad Leumi — przy współpracy przedstawicieli organizacji, obecnie nie reprezentowanych w Wielkim Komitecie Wykonawczym, lub w Waad Leumi. Tymczasowa Rada Państwowa będzie się składała z 37 członków — w tym 10 przedstawicieli Mapai, 6 — Ogólnych Syjonistów, 5 — Zjednoczonej Partii Robotniczej, 5 — Mizrahi i Hapoel Hamizrachi, 3 — Agudat Izrael i Poalej Agudat Izrael, 3 — rewizjonistów, oraz po jednym przedstawicielu partii komunistycznej, gminy sefardyjskiej, gminy jemenickiej, „Wizo“ i Alija Chadasza. Przedstawiciele społeczeństwa arabskiego uznający państwo żydowskie będą włączeni do Rady.

Po ożywionej dyskusji odrzucono kilka propozycji mniejszości w sprawie Tymczasowego Rządu i uchwalono następującą rezolucję:

„Zgodnie z uchwałą Egzekutywy Agencji Żydowskiej i Waad Leumi Wielki Komitet Wykonawczy postanawia utworzyć cia-

łów arabskich, a szlaki komunikacyjne są zablokowane, celem skazania na śmierć głodową ludność żydowską miasta. Sytuacja ta nie jest wynikiem braku sił zbrojnych ze strony władz mandatowych, lecz pobłażania dla agresorów ze strony rządu oraz faktu, że rząd nie chce odróżniać między napastnikami a napaśniętymi.

W tych warunkach Wielki Komitet Wykonawczy czuje się zobowiązany przesłać całemu cywilizowanemu światu swój protest przeciwko wydaniu Jerozolimy — która zgodnie z uchwałą ONZ jest miastem międzynarodowym — na pastwę mordu, rabunku i zniszczenia, celem unieważnienia decyzji ONZ o podziale Palestyny.

Zwracamy się z apelem do wszystkich narodów i państw, w których imię Jerozolimy wzbudza uczucie świętości i domagamy się pokoju dla świętego miasta. My, przedstawiciele narodu żydowskiego, powtarzamy przysięgę swych przodków: „Jeśli Cię zapomnę, Jerozolimie, niechaj uschnie ma prawica“...

Rzecznik Agencji o deklaracji niepodległości żydowskiej

JEROZOLIMA, (obs. wł.) — Rzecznik Agencji Żydowskiej stwierdził na konferencji prasowej, że deklaracja Wielkiego Komitetu Wykonawczego nie była jedynie gestem, lecz logicznym wnioskiem wynikającym z istniejących przesłanek. Są nimi: bliskie wygaśnięcie mandatu i fakt, iż Żydowska Siedziba Narodowa dojrzała do niepodległości, co zostało zresztą pięć miesięcy temu potwierdzone na forum międzynarodowym. Świat nie może żądać od setek tysięcy Żydów, by pozostawali za drutem kolczastym i zawiedli się w swych nadziejach.

„Stoimy w obliczu dwóch prób — podkreślił rzecznik — chodzi o to, czy możemy się sami bronić i czy możemy sami rządzić. Arabowie muszą pogodzić się z faktem, że niezależnie społeczeństwo żydowskie stanie się stałą częścią składową Środkowego Wschodu. Istniejące żydowskie instytucje narodowe dowodzą, iż jiszuw jest bardziej rozwinięty, niż którekolwiek z siedmiu państw arabskich, członków ONZ. Co się zaś dotyczy obrony, to wypadki mówią same za siebie“.

Rzecznik podniósł następnie, iż listopadowa uchwała ONZ nie była punktem wyjściowym naszej drogi ku niepodległości, lecz raczej początkiem jej finiszu. W Lake Success nie doceniają faktu, że niepodległość żydowska nie istnieje tylko na papierze, lecz jest już rzeczywistością.

„Dajemy szczerze — stwierdził rzecznik — do współpracy z ONZ i chcemy znaleźć swe miejsce w tej organizacji. Lecz uważamy, że jest już za późno omawiać jakąkolwiek formę

powiernictwa, która wychodzi z założenia, iż można nas traktować podobnie jak zacofane narody kolonialne“.

Rzecznik zakomunikował, że zostało stworzonych 12 ministerstw, Komisja Służby Publicznej wyznaczyła już 50 wyższych urzędników, którzy opracowują dokładnie plany prac swych ministerstw.

Tass o nadzwyczajnej sesji ONZ w sprawie Palestyny

MOSKWA. Cała prasa radziecka opublikowała komentarz nowojorskiego korespondenta TASS-a w związku z rozpoczęciem nadzwyczajnej sesji Generalnego Zgromadzenia ONZ w sprawie Palestyny.

Komentarz podkreśla, że celem zwołania tej sesji był jedynie dyplomatyczny manewr USA, obliczony na to, aby uzyskać 2/3 głosów Zgromadzenia przeciwko poprzednio podjętej decyzji w tej sprawie. USA dąży bowiem do anulowania planu

o wykonawcze, złożone z 13 członków, odpowiedzialnych za swą działalność przed Tymczasową Radą Państwową“.

Rewizjoniści, którzy przedtem oświadczyli, że będą brali udział tylko w Radzie Państwowej, obecnie zażądali miejsca w rządzie. Postulat ten poparła Mizrahi. Wielki Komitet Wykonawczy odrzucił jednak żądanie rewizjonistów 38 głosami przeciwko 24.

Przedstawiciel rewizjonistów Weinstein oświadczył po głosowaniu, że w wyniku tej sytuacji sprawa udziału jego partii w Radzie Państwowej musi być zatwierdzona przez najwyższą radę partyjną.

Wielki Komitet Wykonawczy powziął również uchwałę dotyczącą przyszłych funkcji Egzekutywy Agencji Żydowskiej w następującym brzmieniu:

„Z chwilą utworzenia ciała wykonawczego i przekazania niektórych funkcji Agencji Żydowskiej temu ciału, w rękach Egzekutywy Syjonistycznej pozostają następujące resorty: kolonizacja, organizacja imigracji, imigracja dzieci i młodzieży, informacja i propaganda syjonistyczna, rozwój Jerozolimy i sprawy finansowe. Egzekutywa Agencji winna przedstawić na następnej sesji Wielkiego Komitetu Wykonawczego szczegółowy plan swej pracy na podstawie wyżej podanego programu“.

Wielki Komitet Wykonawczy odrzucił do następnej sesji omówienie wniosku Zjednoczonej Partii Robotniczej o odwołanie wyboru Ścisłego Komitetu Wykonawczego.

Powzięto także uchwałę o zakończeniu kampanii szeklowej i zwołaniu w jesieni b. r. 23-go Kongresu Syjonistycznego.

Następna sesja Wielkiego Komitetu Wykonawczego odbędzie się po zakończeniu nadzwyczajnego Ogólnego Zgromadzenia ONZ.

Wielki Komitet Wykonawczy rozpatrzył także propozycję komisji organizacyjnej o odwołaniu kooptacji przedstawicieli Zjednoczonej Partii Robotniczej do Egzekutywy Agencji Żydowskiej. Adwokat kongresowy dr. Feliks Rosenblut wysunął zastrzeżenia natury prawnej, wobec czego zarządzono przerwę, by umożliwić Sądowi Kongresowemu zajęcie stanowiska w tej sprawie.

Po półgodzinnych obradach Sąd Kongresowy orzekł, że wybór członków Egzekutywy jest prerogatywą Kongresu Syjonistycznego, a Wielki Komitet Wykonawczy ma jedynie prawo wyznaczać nowych członków Egzekutywy na miejsce ustępujących.

Na podstawie propozycji Egzekutywy na miejsce dra Sneh wszedł M. Kolodny (Hawejid Hacijoni).

W końcu posiedzenia wystąpił Ben Gurion, który powiedział m. inn.:

„Nigdy jeszcze nie staliśmy przed tak poważną próbą. Dotychczas nie załamaliśmy się, chociaż ponieśliśmy wiele strat. Popelniliśmy wiele błędów i omyłek, lecz nie straciliśmy ani jednego osiedla. To wielkie i ważne osiągnięcie zawdzięczamy przede wszystkim bojownikom Hagany i odważnej postawie mieszkańców tych osiedli. Nie wolno nam jednak zamykać oczu na powagę sytuacji. Istnieje jeszcze wciąż niebezpieczeństwo niepowodzeń i porażek. Musimy być na nie przygotowani i pozostać silni duchem“.

Posiedzenie zamknął J. Szprincak, który oświadczył m. inn.: „Założyliśmy podwaliny pod naszą niezawisłą egzystencję w tym kraju“.

817 nowych maapilim

TEL-AWIW (obsł. wł.). — Jednostki floty brytyjskiej zatrzymały niedaleko brzegów palestyńskich statek „Tirat Cwi“, wiozący na pokładzie 817 maapilim, wśród nich 11 dzieci. Statek został pod eskortą przewieziony do Haify, skąd uchodźców deportowano na Cypr.

EMIGRACJA ŻYDÓW Z BRITYJSKIEJ STREFY OKUPACYJNEJ NIEMIEC

LONDYN. Z Duesseldorfu donoszą, że w roku ubiegłym z brytyjskiej strefy okupacyjnej do Palestyny udało się przeszło 4.500 uchodźców żydowskich..

Rada Bezpieczeństwa debatuje nad sprawą Palestyny

Gromyko krytykuje amerykański projekt rozejmu

NOWY JORK. W nocy z 16 na 17 bm, Rada Bezpieczeństwa wznowiła obrady nad rezolucją w sprawie rozejmu w Palestynie.

Delegat radziecki Gromyko poddał krytyce niektóre punkty tej rezolucji jako sprzeczne z interesami Żydów. Podkreślił on, że nikt nie może negować słuszności zasadniczej idei rezolucji, która zmierza do przywrócenia pokoju na terytorium palestyńskim. Delegat radziecki podziela jednak zastrzeżenia Agencji Żydowskiej, co do pierwszego paragrafu rezolucji, zawierającego szereg usterek.

Paragraf ten wzywa obie strony do zaprzestania wszelkich działań militarnych, lub paramilitarnych, lecz ujęcie to jest zbyt ogólne i może być różnie interpretowane. Rezolucja zakazuje również sprowadzania do Palestyny ludzi „zdolnych do noszenia broni”. Należy zapytać czy zakaz ten stosuje się również do imigracji żydowskiej. Inna część tego paragrafu, nakładająca embargo na wóz broni do Palestyny jest również sprzeczna z interesami Żydów, sprzyja natomiast Arabom. Mylnie jest też dążenie do wymuszenia bezczynności politycznej. Wszelki układ w sprawie rozejmu powinien ograniczać się do problemów wojskowych, nie wprowadzać zaś względów politycznych. Wreszcie delegat radziecki zapytał, co oznacza zawarte w rezolucji oświadczenie na temat „wolności akcji” sił brytyjskich w Palestynie. Reasumując delegat radziecki stwierdził, że w projektowanej formie rezolucja jest niesłuszna.

Delegat Francji Parodi popierał rezolucję, występując przeciwko „wdawaniu się w szczególności”. Delegat USA Warren Austin wywołał, że proponowany rozejm nie jest pomysłem jako układ stały. Delegacja amerykańska skłonna jest do przyjęcia niektórych zmian projektu rezolucji, proponowanych przez Agencję Żydowską, ażeby podkreślić, że rezolucja nie zmierza do ograniczenia pokojowej imigracji.

Przedstawiciel Komitetu Arabskiego w Palestynie Jamal Hussein oświadczył, że żaden rozejm nie będzie skuteczny bez usunięcia z Palestyny „band terrorystycznych”. Mówca miał oczywiście na myśli tylko żydowskie oddziały zbrojne, nie wspominając o akcji krajo- wych oddziałów arabskich i przybyłych z sąsiednich krajów. Twierdził on również, że rozejm, który by miał na celu tylko położenie kresu walkom dostarczyłby jedynie obu stronom pauzy, po której mogłyby wznowić operacje z jeszcze większą zacieklnością.

Mówca zażądał, by rozejm stanowił podstawę do niezwłocznego podjęcia dyskusji nad generalnym uregulowaniem zatargu zgodnie z zasadą samookreślenia ustaloną w Karcie ONZ.

Mosze Szertok w imieniu Agencji Żydowskiej odpowiadał Husseinemu, stwierdzając m. in., że sam jest palestyńczykiem i że członkowie jego rodziny biorą dziś udział w walce. Żydzi palestyńscy chcą żyć, ale przyszłość swego ludu cenią wyżej, niż własne życie.

Rada Bezpieczeństwa przystąpiła do głosowania nad rezolucją w sprawie rozejmu punkt po punkcie. Przyjęto jednogłośnie tę część rezolucji, która wzywa obie strony do zaprzestania wszelkich działań wojskowych i aktów gwałtu oraz do powstrzymania się od sprowadzania do Palestyny zbrojnych band.

Paragraf, zakazujący importu lub nabywania broni uzyskał 9 głosów. Związek Radziecki i Ukraina powstrzymały się od głosowania. Tak samo wypadło głosowanie nad paragrafem, wzywającym obie strony do powstrzymania się od wszelkiej działalności politycznej, która mogłaby narazić na szwank prawa którejkolwiek z obu społeczności palestyńskich.

Przy jednym z następnych punktów przedstawiciel Agencji Żydowskiej poruszył kwestię: co oznacza zezwolenie mocarstwu mandatowemu na „zachowanie wolności akcji swych własnych sił”. Delegat brytyjski Sir Alexander Cadogan powiedział, że słowa te nie mają „żadnego złowrogięgo znaczenia”. Chodził jedynie o to, że rząd brytyjski winien odpowiadać za nadzór nad wykonaniem postanowień rozejmu przez wszystkie strony zainteresowane. Delegat brytyjski wywołał, że ze względu na szczególną trudność zadań Anglików w Palestynie, powinni oni cieszyć się pewną wolnością działania, tak, by móc podejmować zarządzenia operacyjne „nawet bez zgody Rady Bezpieczeństwa”.

Po przyjęciu 2 dalszych paragrafów rezolucji Rada przeszła do paragrafu końcowego, który wzywa sekretarza generalnego ONZ do wyznaczenia trzech członków sekretariatu, celem udania się do Palestyny i dozoru wykonania rozejmu. Delegat syryjski zaproponował zaś trzy - osobowy komitet rozejmowy złożony z konsułów USA, Francji i Belgii w Jerozolimie. Ostatecznie Rada odrzuciła propozycję w sprawie mianowania jakiegokolwiek bądź komitetu rozejmowego.

W głosowaniu en bloc rezolucja jako całość uzyskała 9 głosów. Związek Radziecki i Ukraina powstrzymały się od głosowania.

Następnie Rada przerwała dyskusję do soboty godziny 19. Na posiedzeniu sobotnim omawiana będzie sprawa Kaszmiru.

NOWY JORK. W Flushing Meadows otwarta została w piątek sesja nadzwyczajna generalnego Zgromadzenia ONZ, poświęcona kwestii palestyńskiej.

Otwarcia sesji dokonał delegat brazylijski Muniz, stwierdzając, że w związku z problemem palestyńskim silnie ucierpiał prestiż Narodów Zjednoczonych. Mówca stwierdził, że pierwszym warunkiem sukcesu jest podporządkowanie się tak Arabów, jak i Żydów rezolucji Rady Bezpieczeństwa. Jedynie całkowite zawieszenie walk w Palestynie może stworzyć pomyślną

atmosferę, która umożliwi Zgromadzeniu znalezienie odpowiedniego rozwiązania.

Przewodniczącym sesji został wybrany Jose Arce (Argentyna). Otrzymał on 31 głosów, podczas gdy na delegata Chin, Tsianga, padło 18 głosów i na delegata Nowej Zelandii, Berendsena — 2 głosy.

Przewodniczący Arce wyraził opinię, że mimo dotychczasowych zacieklých walk w Palestynie, możliwe jest jeszcze porozumienie między obu stronami. Rozwiązanie problemu palestyńskiego będzie poważnym przyczynkiem do ogólnego dzieła pokoju.

Delegat chiński Tsiang został wybrany przewodniczącym komisji politycznej.

SPRAWA ROZEJMU W PALESTYNY

NOWY JORK. Przewodniczący Rady Bezpieczeństwa dr. Lopez przedstawił przed stawicielom Agencji Żydowskiej i Wysokiego Komitetu Arabskiego warunki rozejmu w Palestynie, opracowane na wczorajszym posiedzeniu Rady. Zdaniem kół miarodajnych, obie strony ustosunkowały się negatywnie do tych warunków.

Publikując warunki rozejmu w Palestynie, Rada Bezpieczeństwa wezwała wszystkie osoby i organizacje w Palestynie, a zwłaszcza Wysoki Komitet Arabski i Agencję Żydowską do:

- 1) niezwłocznego powstrzymania się od wszelkiej działalności o charakterze wojskowym, lub na wpol wojskowym, jak również aktów gwałtu, terroru, lub sabotażu;
- 2) niekierowania do Palestyny oddziałów zbrojnych, lub transportów broni i materiałów wojennych;
- 3) zaprzestania wszelkiej działalności politycznej, która mogłaby przesądzić prawa, pretensje lub stanowisko którejkolwiek ze stron, aż do chwili ostatecznego rozpatrzenia sprawy przyszłego rządu w Palestynie przez Zgromadzenie Generalne ONZ;
- 4) współpracy z władzami mandatowymi, celem utrzymania ładu w kraju i zapewnienia, normalnego funkcjonowania instytucji użyteczności publicznej;
- 5) powstrzymania się od wszelkiej akcji, zagrażającej bezpieczeństwu miejsc świętych w Palestynie.

Jednocześnie Rada Bezpieczeństwa postanowiła zwrócić się do Anglii oraz innych państw, zwłaszcza sąsiadujących z Palestyną, z apelem o pomoc dla realizacji rozejmu.

TAJEMNICZE NARADY PRZYWÓDCÓW ARABSKICH Z DYPLMATAMI BRYTYJSKIMI I AMERYKAŃSKIMI

KAIR — Jak donosi prasa egipska, przywódcy Ligi Arabskiej odbywają w ostatnim czasie długie narady z przedstawicielami Wielkiej Brytanii i USA. Niedawno sekretarz generalny Ligi Azzam Pasza odbył kilkunastogodzinną rozmowę z sekretarzem ambasady USA w Kairze. Wkrótce potem, ambasador USA Tuck spotkał się z ministrem spraw zagranicznych Egiptu Hashab — Paszą. Rozmowa trwała przeszło 3 godziny. Poza tym Hasab Pasza odbył rozmowę z ambasadorem Wielkiej Brytanii Campbell'em.

Twierdzi się również, że szef wywiadu brytyjskiego na Bliskim Wschodzie gen. Clayton odbywa systematyczne narady z przedstawicielami sztabów arabskich. Pisma sugerują, że rozmowy dotyczą zagadnień palestyńskich.

Deklaracja Niepodległości Państwa Żydowskiego

TEL-AWIW. Poniżej podajemy tekst deklaracji, przyjętej przez Wielki Komitet Wykonawczy w dniu 12 kwietnia 1948 r., jako wstęp do rezolucji politycznych:

„Dnia 12 kwietnia Wielki Komitet Wykonawczy — najwyższa instancja Światowej Organizacji Syjonistycznej — oznajmia wszystkim cywilizowanym narodom świata, przedstawicielom Narodów Zjednoczonych i wszystkim Żydom rozproszonym na całym świecie, że powziął decyzję utworzenia najwyższych organów władzy naszej niepodległości narodowej w Palestynie. Oświadczamy, że cierpienia naszego narodu muszą się skończyć. Odrzucamy zdecydowanie myśl o tym, by pozostać mniejszością, zależną od czyjejkolwiek tolerancji. Mandat ma się ku końcowi. 15 maja rząd JK Mości złoży Narodom Zjednoczonym powierzony mu 27 lat temu przez Ligę Narodów mandat, którego nie zdołał wykonać. Rząd ten sprzeniewierzył się duchowi mandatu, zastępując go egoistycznym dążeniem do zabezpieczenia własnych swych interesów na Środkowym Wschodzie. W wyniku tej polityki odmówiono naszym uchodźcom wstępu do kraju w godzinie największego niebezpieczeństwa. Zostali oni natomiast internowani i zmuszeni nadal żyć w niebezpieczeństwie, poniżeniu i beznadziejności — podczas gdy mandatariusz paktował z naszymi śmiertelnymi wrogami, przyjaciółmi i sojusznikami nazistów. Odmawiając Żydom, szukającym azylu, wstępu do Erec — władze mandatowe otworzyły granice dla band agresorów, które wtargnęły do kraju, by jawnie wykpić decyzję ONZ.

Obecnie mandatariusz dąży do zniszczenia podstaw naszej egzystencji, by pozostawić kraj w stanie zupełnego chaosu. By zapobiec temu, postanowiliśmy w dniu dzisiejszym, iż wygaśnięcie mandatu nad Palestyną będzie faktycznie oznaczało koniec wszelkiego obcego panowania w tym kraju. Z chwilą zakończenia władzy mandatowej, powstanie rząd państwa żydowskiego. W tej godzinie zwracamy się do Arabów jako do równych obywateli z apelem, by wspólnie z nami budowały to państwo. Nasza i Wasza wolność, nasza i Wasza przyszłość — zależne są od naszego wspólnego wysiłku.

Przekonani o słuszności naszej sprawy, jesteśmy gotowi uczynić wszystko, by osiągnąć zwycięstwo. Wzywamy Żydów wszystkich krajów — a szczególnie Żydów palestyńskich — do zwracania szeregów, by wykonać to największe ze wszystkich naszych zadań. Niezlomni w naszej wierze, apelujemy do wszystkich narodów, by przyznały nam prawo do samodzielności — i pokładamy nadzieje w Bogu, Panu Izraela.”

Władza żydowska w Tyberiadzie

Zaciepłe walki o szlaki komunikacyjne

JEROZOLIMA. — Donoszą urzędowo, że cała ludność arabska miasta Tyberiadz została ewakuowana pod nadzorem wojska. Podczas ewakuacji w dzielnicy żydowskiej miasta obowiązywała godzina policyjna. Tyberiada, której ludność składała się z 5 tysięcy Arabów i 6 tysięcy Żydów, pozostawała dotychczas pod zarządem mieszanej arabsko-żydowskiej rady miejskiej. W ostatnich tygodniach miasto to było widownią ciężkich starć arabsko-żydowskich.

JEROZOLIMA. — Dowódca oddziału Hagany w Tyberiadzie proklamował w poniedziałek autonomiczną władzę żyd. w tym mieście stwierdzając, że cała ludność arabska została stamtąd ewakuowana. Wycofali się również Brytyjczycy. Nad porządkiem czuwa żydowska policja

JEROZOLIMA. — Według doniesień ze źródeł Hagany znaczne siły arabskie przystąpiły pod osłoną ognia broni automatycznej i artyleryjskiej do ataku na osiedle żydowskie w Nowej Jaakow, położone na północ od Jerozolimy. Pierwsze doniesienia co do losów zaatakowanego osiedla były sprzeczne.

Oddziały żydowskie zaatakowały wielki hotel leżący nad jeziorem Tyberiaczkim na pograniczu Syrii i Palestyny. Walki tam trwają.

Według ostatnich informacji arabskich, w czasie ataku na Nowej Jaakow zginęło 50 Żydów. Natomiast źródła żydowskie mówią o odparciu napastników, którzy posługiwali się ogniem artyleryjskim.

Walki są jeszcze w toku. Dowództwo brytyjskie wysłało na miejsce starcia silny oddział wojskowy.

JEROZOLIMA. W piątek zakończyła się zwycięsko dla Żydów pierwsza faza zacieklých walk o panowanie nad drogami palestyńskimi. Oddziały żydowskie wypierają Arabów

z pozycji panujących nad głównym szlakiem między Jerozolimą a Tel Avivem. Ich ataki w centrum i na północy tego frontu dały poważne wyniki. Ujmując w swe ręce inicjatywę, oddziały żydowskie zajęły wzgórza wokół wioski arabskiej Saris, na zachód od Jerozolimy, dążąc do ponownego otwarcia tego szlaku konwojowego do Tel Avivu. Podczas walk o 7 innych wiosek arabskich czynne były samoloty i artyleria. Żydzi odparli 19 kontrataków arabskich. Po stronie arabskiej straty wynoszą przeszło 200 osób. 7 arabskich dział 75 milimetrowych wpadło w ręce Żydów. W bitwie o zachodnie okolice Jerozolimy, silnie zablokowane przez Arabów, oddziały żydowskie osiągnęły wielki sukces, posuwając się na zachód wzdłuż głównej drogi i zajmując szereg wiosek arabskich w pobliżu Jerozolimy. Według oceny obserwatorów brytyjskich obecna sytuacja rokuje Żydom rozbicie blokady arabskiej żelaznej Arabowie nie zdobędą się na silną kontrofensywę.

Łańcuch prasowy

Dr SEWERSKI JULIAN wezwany przez dra JOSZPE, składa zł 1000 i wzywa ob. ob.: S. Feldschuha — Jawor, dra N. Weisseberga — Zabrze.

WEISBERG JÓZEF, wezwany przez M. SZAPIRO, składa zł 500.

RACHSZTUL ABRAM, wezwany przez DORFSMAN HELE, składa zł. 500 i wzywa ob. ob.: G. Sztarna — Wałbrzych, P. Szaufera — Dzierżoniów, B. Rozenfelda — Dzierżoniów, Inkę Pacewich — Łódź, J. Wapniarskiego — Wałbrzych.

S. WILK, wezwany przez SCHONCHERTA, składa zł 200 i wzywa Gizę i Luśka Pressera — Kraków.

Inż. BERGER, wezwany przez inż. FINKA, składa zł 500 i wzywa: inż. J. Kisina — Warszawa, inż. Szenberga — Wałbrzych, A. Muszkata — Warszawa.

BIENIARZ — Gliwice, składa zł 500.

WIKSEL — Gliwice, składa zł 500.

TRAUBNER — Bielsko, wezwany przez EICHNERA, składa zł 500.

SZTAJNFELD — Bielsko składa zł 500.

KIRSZ NAFTALI, składa zł 500 i wzywa D. Goldberga — Pleszycę.

H. FINDER, wezwany przez RANDA, składa zł 500 i wzywa: Majusa — Wrocław, Korsteina — Wrocław.

KIMELMAN MICHAŁ, wezwany przez KOHNA, składa zł 500 i wzywa. inż. Menkesa W. — Wrocław, dra M. Pomera — Wrocław, mgra E. Rubina — Wrocław, J. Bertischa — Wrocław, T. Majulika — Wrocław, Gronowskiego — Wrocław, K. Grica — Wrocław.

MARTENFELD, wezwany przez ZYLBBERGA, składa zł 1000 i wzywa: G. Laka — Częstochowa, L. Grundmana — Częstochowa, Grinsztajna — Częstochowa, Dońskiego — Częstochowa.

SZ. TENENBAUM — Bielawa, składa zł 300 i wzywa dra Seidena — Bielawa.

Adw. STANISŁAW DOMANIEWSKI, wezwany przez MICHAŁA MIRECKIEGO, składa zł 500 i wzywa: mgr Jampolskiego W., dra B. Webera, mgra F. Czarskiego, mgra S. Zabka, mgr M. Pomera, mgr P. Neumana, mgr J. Menasza — z Wrocławia.

KOT FELIKSA, wezwana przez I. RYCERA, składa zł 300 i wzywa: M. Zygmana, L. Szyfara, Helenę Lato, Elżbietę Persona — z Lublina.

MOKRA FANIA, wezwana przez POŁĘ SZMAJSER, składa zł 300.

E. MINCOWA, składa zł 1000 i wzywa: inż. Weinbergową, P. Milerową, K. Starską, M. Herszkowiczową — z Łodzi.

Dr LEON KLEINBERG, wezwany przez dra J. SASSA, składa zł 1000 i wzywa. dra L. Fastmana — Wałbrzych, dra Ligenzę — Prudnik, dra Sewerskiego — Nysa.

Wiadomości z KRAJU

WYSTĘP NEOMI ALESKOVSKY W DZIERŻONIOWIE

DZIERŻONIÓW. — W dniu 8 bm. odbył się w Dzierżoniowie w sali PPR recital taneczny znakomitej tancerki palestyńskiej, Neomi Aleskovsky.

Artystkę powitał tow. Lichtenstejn. Występy Neomi Aleskovsky spotkały się z gorącym aplauzem licznie zebranej publiczności.

Ze specjalnym uznaniem przyjęła publiczność legendy leśne: „Nimfa”, „Listopad”, „Ptak drapieżny” oraz taniec „Chłopiec z wiośki rosyjskiej”.

Niezatarte wrażenie wywołał taniec „Wisielec”, w którym artystka z wielką ekspresją wyraziła całą tragedię i bezmiar cierpienia Żydów wymordowanych w gettach i obozach. Kontrastem tańca „Wisielec” był taniec „Na straży”, w którym artystka po mistrzowsku dała obraz hartu ducha i heroizmu młodzieży żydowskiej w Palestynie.

Z wielkim mistrzostwem były też wykonane tańce oparte na motywach biblijnych i palestyńskich oraz satyra „Minister”.

WIOSENNA KOLONIA ZASS-u

W dniach od 26 marca do 4 kwietnia br. odbyła się w Ludwikowicach na Dołnym Śląsku V-ta ogólnokrajowa kolonia Związku Akademików Syjonistów Socjalistów, zorganizowana przez oddział łódzki.

Kolonia nosiła charakter sportowo — prze szkoleniowy. Prócz uprawiania lekkoatletyki i gier sportowych, uczestnicy zaznajomili się ze specjalnymi dziedzinami sportów i z pewnymi zagadnieniami praktycznymi, jak okazanie pierwszej pomocy w nagłych wypadkach, terenoznawstwo, łączność itp.

Zorganizowano 5 wycieczek zespołowych.

Lekarz dentysta

ROZENCWAJG JAKUB

Choroby jamy ustnej i zębów. Zęby sztuczne. Korony porcelanowe, Łódź, Zachodnia 41 m. 3. Tel. 140-75.

Lekarz dentysta

SZUCHMAN RACHELA

Choroby jamy ustnej i zębów. Zęby sztuczne, korony porcelanowe. Łódź, ul. Zachodnia 41/3, tel. 140-75.

Lekarz dentysta

ROZENCWAJG JAKUB

Choroby jamy ustnej i zębów. Zęby sztuczne. Korony porcelanowe, Łódź, Zachodnia 41 m. 3. Tel. 140-75.

Otwarcie Muzeum Martyrologii Żydowskiej

WARSZAWA. W dniu 18 b. m. w gmachu Żydowskiego Instytutu Historycznego w Warszawie odbyło się uroczyste otwarcie Muzeum Martyrologii Żydowskiej oraz wystawy książek i obrazów pisarzy i malarzy żydowskich.

W uroczystości otwarcia wzięli udział przedstawiciele Rządu R. P. W osobach: min. Kazimierza Rusinka i wicemin. Włodzimierza Sokorskiego, członkowie prezydium Centralnego Komitetu Żydów w Polsce, liczne delegacje Żydów z zagranicy oraz delegacje ludności żydowskiej z kraju.

Dokonując uroczystego otwarcia muzeum, min. Sokorski złożył w imieniu Rządu hołd pamięci bojowników getta warszawskiego, którzy 5 lat temu podnieśli bunt do walki z faszyzmem. „Naród polski” stwierdził min. Sokorski — pełen jest wdzięczności dla tych, którzy w imię świę-

tych ideałów demokracji i postępu nie zawahali się w beznadziejnej dla siebie sytuacji walczyć i zginąć „za Waszą i naszą wolność”.

Po słowie wstępnym dyr. Instytutu mgr. Blumentala przemawiali: znany poeta palestyński Abraham Szlonski, poeta żydowski I. Manger, przew. Zw. Lit. Żyd. w Polsce Efr. Kaganowski oraz red. Mirski.

W głównej sali wystawowej znajduje się szereg eksponatów, pamiątek, obrazów i dokumentów ilustrujących historię ludności żydowskiej w Polsce. Inne działy obrazują szczególnie dzieje likwidacji getta warszawskiego i łódzkiego oraz tragiczne losy Żydów w obozach hitlerowskich; w Oświęcimiu, Majdanku, Treblince, Belżu. Szereg dokumentów niemieckich i rozkazów zachowanych w zupełnie dobrym stanie świadczą wyraźnie o bezwzględności i okru-

czeństwie władz hitlerowskich w dziele eksterminacji Żydów.

W drugiej sali znajdują się stare książki i druki poczynając od XVI do XX wieku oraz książki i dzieła współczesnych pisarzy i literatów żydowskich, zamordowanych przez hitlerowców. Osobny dział poświęcony jest przekładom z literatury polskiej na język żydowski. Prace 57 malarzy żydowskich wypełniają wszystkie ściany sali, obrazując różnorodną i wszechstronną twórczość tragicznie zamordowanych artystów. Wystawa tych dzieł została zorganizowana przez Żydowskie Towarzystwo Krzewienia Sztuk Pięknych, przy wydatnej pomocy Ministerstwa Kultury i Sztuki.

SESJĄ NAUKOWĄ W ŻYDOWSKIM INSTYTUCIE HISTORYCZNYM.

WARSZAWA (kor. wł.) — Dnia 6 bm. odbyła się w Żydowskim Instytucie Historycznym sesja naukowa poświęcona omówieniu książki B. Marka o powstaniu w getcie warszawskim.

Na sesji obecnych było kilkadziesiąt osób z żydowskiego świata nauki i literatury oraz kilku uczestników powstania w getcie. Sesję zabrał mgr. Blumental, po czym dr. J. Kiermisz wygłosił obszerny referat, w którym zobrazował trudności, jakie nasuwają się historykowi żydowskiemu przy próbach odtworzenia dzieł epopei żydowskiej w getcie warszawskim.

Referent ocenia pracę red. B. Marka raczej jako dzieło literackie i publicystyczne niż naukowe i historyczne.

W końcu dr. Kiermisz wskazuje na szereg usterek w książce B. Marka, między innymi, na brak źródeł, skąd czerpie materiał, oraz pewną dowolność i niecisłość w danych, imionach, epizodach i ocenach. Zasadą autora jest to, że podkreślił ludowy charakter powstania w getcie i uwypuklił działalność również i innych t. zw. „dzikich” grup powstańczych, które działały w getcie poza Żydowską Organizacją Bojową.

W dyskusji zabrali głos byli uczestnicy powstania w getcie warszawskim: Borzykowski, Edelman i Borg.

Borzykowski zarzuca autorowi niecisłość historyczną, przekraczanie faktów oraz tendencyjne i jednostronne naświetlenie obrazu walki w getcie, kwestionując wreszcie istnienie w getcie walczących grup partyjnych oraz „dzikich” poza ŻOB.

Marek Edelman nie uważa walki w getcie za powstanie ludowe, lecz za samoobronę Żydów, wskazuje również na szereg niecisłości w naświetleniu dzieł walki w getcie przez B. Marka.

Borg natomiast potwierdza istnienie w getcie partyjnych oraz „dzikich” grup walczących poza ŻOB, uzasadniając konieczność powstania takich grup specyficznymi warunkami w getcie oraz trudnościami kontaktowania się i porozumiewania.

Po krótkiej replce red. B. Marka, który powołuje się na świadectwo „Antka” Cukiermana o istnieniu w getcie „dzikich” grup walczących, zostaje posiedzenie przerwane.

(J. G.)

Z ŻYCIA PARTII HASZOMER HACAIR

KOMUNIKAT

W czwartek dnia 22 bm. o godzinie 8 wiecz. odbędzie się w lokalu Domu Kultury w Łodzi spotkanie członków partii Haszomer Hacaір z A. Kownerem, byłym Komendantem Zjedn. Organizacji Partyzantów (F. P. O.) w Wilnie.

WŁOCŁAWEK. — W miesiącu marcu odbyły się 3 zebrania koła. Na zebraniach wygłoszono referaty na następujące tematy: — „Manifest komunistyczny”, „Karol Marks”, Sprawozdanie z trzeciej Rady Partyjnej składał tow. Łubiński.

Przedyskutowano nowy statut partyjny i dostosowano do niego system pracy organizacyjnej. Tow. Halter złożył na ostatnim zebraniu partyjnym sprawozdanie z akcji na rzecz Hagany.

STRZEGOM. — W czasie akademii poświęconej obronie Tel-Chaj wygłosił referat członek Rady Naczelnej tow. Sztrenger. Na rzecz akcji Hagany zebrano sumę 530 tysięcy złotych.

KŁODZKO. — Na sekretarza koła partyjnego wybrany został tow. Lipszyc Szymon, który z dniem 9. 4. br. przystąpił do pełnienia swej funkcji.

Odsłonięcie „Kamienia Męczeństwa” w Oświęcimiu

Dnia 6 kwietnia br. odbyła się na terenie byłych krematoriów w Brzezince uroczystość odsłonięcia „Kamienia Męczeństwa” ku czci milionów Żydów, zamordowanych przez zbroń hitlerowskich w komorach gazowych i krematoriach w Brzezince. Na uroczystość przybyły delegacje ze sztabami i wieńcami polskich i żydowskich partii politycznych i organizacji młodzieżowych.

Uroczystość zabrał mgr. Rostał, przewodn. WKŻ, po czym rabin Gabel i b. więzień Oświęcimia ob. Krakowski odprawił nabożeństwo. Następnie przemówił burmistrz miasta Oświęcimia.

W imieniu WKŻ przemówił ob. Cieszyński. Po przemówieniach nastąpiło odsłonięcie pomnika, po czym u stóp „Kamienia Męczeństwa” złożono liczne wieńce.

W 5-ą rocznicę powstania w getcie

KATOWICE. Pod protektoratem wojewody gen. Zawadzkiego odbyła się 17 b. m. w Katowicach uroczysta akademii z okazji piątej rocznicy powstania w getcie warszawskim. W akademii wzięli udział poczty sztandarowe Powiatowego Związku Uczestników Walki Zbrojnej, partii politycznych i organizacji żydowskich.

Obchód zabrał przewodniczący Wojewódzkiego Komitetu Żydowskiego — mgr. G. Rostał, nakreślając w krótkim przemówieniu genezę i historię walk getta warszawskiego. Mówca podkreślił nierozwalne braterstwo broni i krwi, łączące żydowskich i polskich bojowników o wolność.

Po przemówieniach przedstawiciele władz, partii politycznych i społeczeństwa polskiego, referat polityczny wygłosił dr. Wilf. Mówca przypomniał m. in. wysiłki demokratycznych polskich oddziałów podziemnych, w celu przyjęcia z pomocą bojowników getta.

W części artystycznej wystąpili artyści scen katowickich i chór dzieci żydowskich.

ŁÓDŹ. — W piątą rocznicę powstania w getcie warszawskim, odbyła się w Teatrze Wojska Polskiego w Łodzi uroczysta

akademii, podczas której przemówienia okolicznościowe wygłosili: wiceprezydent miasta ob. St. Duniak oraz przedstawiciele Wojska Polskiego, Związku Uczestników Walki Zbrojnej o Niepodległość i Demokrację i partii politycznych. Mówcy podkreśliли w swych przemówieniach wspólnotę ideałów, która ożywiła bohaterów getta warszawskiego i bojowników walczących z najeźdźcą faszystowskim o wolność, postęp i demokrację.

Po referatach naświetlających tło i przebieg powstania w getcie warszawskim, odbyła się bogata część artystyczna.

WARSZAWA. — Z okazji rocznicy wybuchu powstania w getcie Warszawy. Ministerstwo Poczt i Telegrafów R. P. wydało specjalny pamiątkowy znaczek pocztowy.

W gmachu Centralnego Komitetu Żydów w Polsce, przy ul. Siennej 60, zainstalowano kiosk pocztowy, w którym w dniach od 17 do 21 kwietnia r. b. listy stembłowan okolicznościowym datownikiem. W dniu rocznicy powstania również Główny Urząd Pocztowy w Warszawie (ul. Nowogrodzka) posługiwał się specjalnym datownikiem.

ZAWIADOMIENIE

W wykonaniu zarządzenia Egzekutywy Agencji Żydowskiej i Waad Leumi wzywa się wszystkich mieszkańców Palestyny przebywających czasowo w Polsce do bezwzględnie zgłoszenia się celem rejestracji w Biurze Agencji Żydowskiej dla Palestyny w Warszawie, Marszałkowska 81/12 w godzinach urzędowych.

Agencja Żydowska dla Palestyny w Warszawie

W pierwszą rocznicę urodzin kochanej ANULKI BERENBLUM oraz z okazji narodzin córki u pp. POZYMYK i synka u pp. LEWIN ofiarujemy trzy tysiące zł. na Hagane.

WŁODAWSCY

Z okazji narodzin syna wiele szczęścia i radości życzy

MAJELECHOWI

i MISZE ABRAMOWICZOM

Spółdz. Krawiecka „JGŁA”

Wrocławek

Lekarz dentysta

SZUCHMAN RACHELA

Choroby jamy ustnej i zębów. Zęby sztuczne, korony porcelanowe. Łódź, ul. Zachodnia 41/3, tel. 140-75.

Lekarz dentysta

SZUCHMAN RACHELA

Choroby jamy ustnej i zębów. Zęby sztuczne, korony porcelanowe. Łódź, ul. Zachodnia 41/3, tel. 140-75.

Lekarz dentysta

SZUCHMAN RACHELA

Choroby jamy ustnej i zębów. Zęby sztuczne, korony porcelanowe. Łódź, ul. Zachodnia 41/3, tel. 140-75.

J. i C. KORNBLITOM

w Tel-Awivie

z okazji narodzin córki najserdeczniejsze życzenia składają

HUBERMANOWIE

i BELDEGRYNOWIE

Dzierżoniów

J. i C. KORNBLITOM

w Tel-Awivie

z okazji narodzin córki serdeczne gratulacje składają

TOWARZYSZE I KOMITET PARTYJNY

w Dzierżoniowie

W dniu wyjazdu do Erec żegnam towarzyszy Centralnego Komitetu Partii, komitetu łódzkiego partii, ruchu, znajomych i przyjaciół serdecznym „lehitraol”

IZAAK GOSKIND.

W dniu wyjazdu serdecznie żegnamy TOW.

I. GOSKINDA —

REDAKCJA I ADMINISTRACJA

„MOSTÓW”.

Dr REICHER — specjalista: weneryczne, skórne, płciowe (zaburzenia). Południowa 26, godz. 2 — 7 po poł.

Cennik ogłoszeń: Ogłoszenia drobne po 15 zł. za wyraz (minimum 150 zł.). Ogłoszenia wymiarowe (za 1 mm szerokości i spłaty) w miejscu przeznaczonym na ogłoszenia po 20 zł. — W tekście zł 40. — Ogłoszenia zamieszczone uwzględniamy po uprzednim przekazaniu należności na nasze konto w PKO Nr. 4560. Prosimy zaznaczyć na odwrocie przekazu, że suma przesłana jest za ogłoszenie. Adres Redakcji i Administracji: Łódź, ul. Włocławskiego 4/8. Skrzynka pocztowa 69, Tel. 269-01. Konto PKO 4560. Prenumerata miesięczna wraz z opłatą pocztową — 100 zł. Wydawca: HASZOMER HACAIR w Polsce.

Druk: R.S.W. „Prasa”, Łódź, ul. Zwirki 17

D-026082